

OECD *Multilingual Summaries* Government at a Glance 2015

Summary in Slovenian

Preberite celotno knjigo na: [10.1787/gov_glance-2015-en](https://doi.org/10.1787/gov_glance-2015-en)

Pogled na vlade 2015

Povzetek v slovenščini

Območje OECD okreva in gospodarska rast počasi narašča. Fiskalna konsolidacija se nadaljuje, čeprav brezposelnost ostaja visoka, medtem ko je bila rast produktivnosti nizka. Neenakost porazdelitve dohodka in drugih rezultatov, ki so pomembni za blaginjo ljudi, se prav tako povečuje. Vlade se morajo spoprijeti s temi izzivi, da bodo lahko omogočile močnejšo in bolj vključujočo rast v naslednjih letih; potreben je večdimenzionalen pristop k oblikovanju javnih politik.

Vlade imajo na voljo veliko političnih vzvodov za vzpostavljanje temeljev bolj trajnostnih in vključujočih družb. A tudi dobro zasnovane politike ne prinesejo nujno pričakovanih rezultatov brez ustreznih mehanizmov, ki preprečijo posebnim interesnim skupinam »ugrabitev« oblikovanja javnih politik, zagotovijo učinkovito izvajanje ter spodbujajo temeljit nadzor in presojo. Kazalniki, predstavljeni v Pogledu na vlade 2015, pojasnjujejo, kako vključujoče so vlade glede zaposlovanja, procesov oblikovanja politik in rezultatov le-teh.

Ključne ugotovitve

Uravnoteženost javnih financ držav OECD se na splošno izboljšuje

- Proračunsko ravnotežje držav OECD se je izboljšalo za 4,2 odstotne točke od primanjkljaja v višini 8,4 % BDP leta 2009 do primanjkljaja v višini 4,2 % BDP leta 2013.
- Leta 2013 je strukturna uravnoteženost javnih financ dosegla povprečen primanjkljaj v višini 3,5-odstotnega deleža potencialnega BDP v državah OECD, kar je izboljšanje za 3,6 odstotne točke v primerjavi z letom 2009.
- Zaradi konsolidacijskih prizadevanj je večina držav OECD med letoma 2009 in 2013 izboljšala svoje neto varčevalno razmerje (razliko med tekočimi dohodki in tekočimi izdatki), vključno z državami, ki imajo visoko negativna razmerja, kot so Grčija, Irska in Portugalska.
- Leta 2013 je bila povprečna višina dolga v državah OECD 109,3 % BDP. Od leta 2013 do leta 2014 se je dolg zmanjšal na Češkem, Irskem, Norveškem in Slovaškem, najbolj pa se je povečal v Sloveniji, Španiji, Italiji in Belgiji.

Javne investicije so nizke in so se od leta 2009 znatno znižale

- Med letoma 2009 in 2013 so se v državah OECD javne investicije, merjene kot delež BDP, povprečno zmanjšale za 0,8 odstotne točke. Kot delež skupnih odhodkov so se povprečno zmanjšale za 1,4 odstotne točke. Leta 2013 so javne investicije povprečno predstavljale 3,3 % BDP in 7,8 % skupnih odhodkov.
- Leta 2013 so oblasti na poddržavni ravni povprečno porabile 60 % celotnih javnih investicij. V državah, kot so Čile, Grčija in Slovaška, je bilo več kot 70 % javnih investicij izvedenih na centralni državni ravni.

Kljub reformam ostaja zaposlenost v javnem sektorju kot delež celotne delovne sile relativno stabilna.

- Oblasti na centralni državni ravni večine držav OECD so izvajale obsežne reforme na področju zaposlovanja in plač, da bi zmanjšale porabo.
- V reformah na področju zaposlovanja so bila v uporabi različna orodja, vključno z nenadomeščanjem ali delnim nadomeščanjem upokojenega osebja, zamrznitvijo zaposlovanja, zunanjim izvajanjem ter prilagajanjem plač, predvsem znižanjem plač višjih uradnikov in zamrznitvijo plač. Reforme so v povprečju prispevale k zmernemu povečanju zaznanih ravni stresa in delovne intenzivnosti.
- Kljub reformam raven zaposlenosti v javnem sektorju (ne omejena na centralno državno raven) kot delež delovne sile ostaja sorazmerno stabilna, malo nad 19 % v letu 2013.

Sodelovanje zainteresiranih strani v ureditvenih politikah je široko razširjeno, a se zgodi v zelo pozni fazi

- S Priporočilom OECD za ureditvene prakse in politike za leto 2012 so se države OECD zavezale k medresorskemu pristopu na področju ureditvenih praks. Številne so uvedle formalne pogoje ter znatno napredovale pri izboljševanju ureditvenih praks in kakovosti ter izpolnjevanju nekaterih priporočil Sveta OECD.
- Kljub temu se obsegi, v katerih vlade izvajajo ocene učinkov ter naknadno ocenjujejo stroške in koristi ter kompromise in sinergije med predpisi, med seboj bistveno razlikujejo.
- Sodelovanje deležnikov pri pripravi pravil je treba izboljšati še na mnogih področjih. Državljanje, podjetja, organizacije civilne družbe itn. običajno povprašajo za mnenje pozno v procesu, pogosto, ko je zakonodajni osnutek predstavljen vladi. Redko jih zaprosijo za povratno informacijo glede ocene delovanja ali boljšega izvajanja pravil, niti niso sistematično vključeni v razprave o naravi problema in možnih rešitvah v začetnih fazah postopka.

Prizadevanja za javno integriteto rastejo, a v zakonodaji ostajajo večje vrzeli

- Države OECD namenjajo vedno več pozornosti konfliktom interesov, a za razliko od zaposlitev, ki sledijo javni zaposlitvi, je področje zaposlitev pred nastopom dela na javnem delovnem mestu (na primer nekdanji zaposleni v zasebnem sektorju ali lobisti) večinoma neurejeno.
- Zahteve, da javni uslužbenci z večjo močjo odločanja razkrijejo zasebne interese, so se v večini držav OECD nadalje razvijale, čeprav sodna veja in tvegane skupine – vključno z davčnimi in carinskimi uradniki, zastopniki za javno naročanje in finančnimi organi – kažejo nižjo stopnjo razkrivanja v primerjavi z izvršilno in zakonodajno vejo.
- Čezmeren vpliv zasebnih interesov na procese oblikovanja politik je stalno tveganje zaradi lukenj v zakonodaji, kot so neuravnoteženo zastopani interesi v vladnih svetovalnih skupinah in premikanje ljudi med upravljavci in upravljanci (»vrtljiva vrata«).
- Od leta 2009 se je znatno povečalo število sprejetih zakonov za zaščito žvižgačev. Toda v praksi učinkovita zaščita ostaja izziv.

Države uvajajo dobre prakse odprtih podatkov vlade

- Odprti podatki vlade omogočajo novi generaciji državljanov, podjetij in javnih uslužbencev, da ustvarjajo družbeno-ekonomsko vrednost, ter lahko povečajo transparentnost vlade.
- Po podatkih OURdata Index so bila prizadevanja za odprte podatke najbolj izrazita v Koreji, Franciji, Združenem kraljestvu, Avstraliji, Kanadi in Španiji.
- Medtem ko si je večina držav znatno prizadevala zagotoviti razpoložljivost in lahko dostopnost podatkov, se stopnja aktivne podpore ponovni uporabi javnih podatkov od vlade do vlade razlikuje (zlasti glede ponovne uporabe znotraj javne uprave).

Državni sistemi davčnih ugodnosti so znatno ublažili povečanje neenakosti tržnih dohodkov, nedohodkovne neenakosti pa zahtevajo ukrepe

- Transferji države in transferna plačila so zmogljivo orodje za omejevanje učinkov naraščajočih tržnih neenakosti. V letu 2011 so prerazporeditve dohodkov, ki so jih izvedle vlade držav OECD, zmanjšale Ginijev koeficient za več kot 16 odstotnih točk.
- V nekaterih državah so rezi v državni porabi zvišali delež stroškov, ki jih neposredno plačujejo državljani za dostop do storitev, kar lahko še bolj poviša finančne ovire za ljudi z nizkimi dohodki.

- Pristop k zagotavljanju storitev, ki je usmerjen k državljanom, se osredotoča na ranljive ljudi (ljudje z nizkimi dohodki, imigranti, invalidi, mladi itn.) ter v celoti izkorišča potencial novih tehnologij, lahko omogoči priložnosti za bolj vključujoče zagotavljanje storitev in rezultate.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

Preberite celotno angleško različico na OECD iLibrary!!

© OECD (2015), *Government at a Glance 2015*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/gov_glance-2015-en